

ODPORÚČANIE RADY

z 12. júla 2011,

ktoré sa týka národného programu reforiem Estónska na rok 2011, a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na roky 2011 – 2015

(2011/C 213/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

(1) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Komisie o iniciovaní novej stratégie pre zamestnanosť a rast nazwanej Európa 2020, založenej na posilnenej koordinácii hospodárskych politík, ktorá sa zameria na kľúčové oblasti, v ktorých sú potrebné opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.

(2) Rada 13. júla 2010 prijala odporúčanie týkajúce sa všeobecných usmernení k hospodárskym politikám členských štátov a Únie (2010 až 2014) a 21. októbra 2010 prijala rozhodnutie týkajúce sa usmernení politík zamestnanosti členských štátov⁽²⁾, ktoré spolu tvoria „integrovane usmernenia“. Členské štáty boli vyzvané, aby tieto integrované usmernenia zohľadnili vo svojej vnútroštátnej hospodárskej politike a politike zamestnanosti.

(3) Komisia 12. januára 2011 prijala prvý ročný prieskum rastu, čo znamená začiatok nového cyklu hospodárskeho

riadenia v EÚ a prvý európsky semester *ex-ante* a integrovanej koordinácie politiky, ktorá je zakotvená v stratégii Európa 2020.

(4) Európska rada 25. marca 2011 schválila priority fiškálnej konsolidácie a štrukturálnej reformy (v súlade so závermi Rady z 15. februára a 7. marca 2011 a v nadväznosti na ročný prieskum Komisie v oblasti rastu). Zdôraznila potrebu dať prioritu obnoveniu stabilných rozpočtov a fiškálnej udržateľnosti, zníženiu nezamestnanosti prostredníctvom reforiem pracovného trhu a vynaloženiu nového úsilia na posilnenie rastu. Európska rada požiadala členské štáty, aby tieto priority premietli do konkrétnych opatrení, ktoré zahrnú do svojich programov stability alebo konvergenčných programov a do svojich národných programov reforiem.

(5) Európska rada 25. marca 2011 takisto vyzvala členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na Pakte Euro Plus, aby svoje záväzky predložili včas na to, aby mohli byť zaradené do ich programov stability alebo konvergenčných programov a do ich národných programov reforiem.

(6) Estónsko 29. apríla 2011 predložilo svoj program stability na rok 2011, ktorý sa vzťahuje na obdobie rokov 2011 – 2015, a svoj národný program reforiem na rok 2011. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.

(7) Estónsko zasiahla celosvetová finančná kríza veľmi hlboko, čím sa zintenzívnilo zvrátenie rozmachu v sektore domácich nehnuteľností a spotreby. Kumulatívna strata HDP dosiahla v rokoch 2008 – 2009 19 % a miera nezamestnanosti sa do roku 2010 zvýšila takmer štvornásobne na 16,8 %. Ekonomika sa však rýchlo vrátila do pôvodného stavu a očakáva sa, že rast reálneho HDP sa v budúcich rokoch zrýchli. K obnove došlo najmä vďaka vývozu, ale domáci dopyt sa zvyšuje najmä z dôvodu veľkých investícií. Lepšie vyhliadky na rast predstavovali pozitívny stimul pre trh práce. Miera zamestnanosti sa v poslednom čase výrazne zvýšila, hoci dlhodobá nezamestnanosť je stále vysoká. Zatiaľ čo inflácia sa v porovnaní s minulým rokom zrýchliła, očakáva sa, že sa zmierni podľa toho, ako sa budú vyvíjať celosvetové ceny komodít.

(8) Vychádzajúc z posúdenia programu stability podľa nariadenia (ES) č. 1466/97 sa Rada domnieva, že makroekonomický scenár, ktorý tvorí základ rozpočtových

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Rozhodnutím Rady 2011/308/EÚ z 19. mája 2011 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 138, 26.5.2011, s. 56) sa stanovuje, že sú naďalej platné aj v roku 2011.

prognóz, je realistický. Strednodobou rozpočtovou stratégiou programu stability je do roku 2013 dosiahnuť strednodobý cieľ definovaný ako štrukturálna rovnováha a udržať si ho do konca obdobia programu stability a usilovať sa o štrukturálny prebytok v roku 2013 a neskôr. Celková pozícia rozpočtu verejnej správy dosiahne podľa prognózy do roku 2013 prebytok, zatiaľ čo v krátkodobom horizonte sa očakáva, že celkový deficit sa o niečo zhorší z dôvodu jednorazového vplyvu investičných záväzkov v oblasti životného prostredia týkajúcich sa uhlíkových kvót. Rozpočtová úprava programu stability predpokladá ďalšie nezvyšovanie výdavkov verejnej správy na spotrebu. V programe stability sa poskytujú určité informácie týkajúce sa opatrení na dosiahnutie cieľovej pozície a predchádzajúce výsledky pri dosahovaní fiškálnych cieľov zmiernujú riziko ich nenaplnenia v budúcich rokoch. Cieľom plánovaných reforiem je najmä dosiahnutie vyššej efektívnosti vo viacerých oblastiach, ako napr. vzdelávanie a aktívne politiky trhu práce. Zdá sa teda, že riziká rozpočtových cieľov sú vo veľkej miere vyvážené. Pre budúce rozpočty však bude dôležité poskytnúť základné podrobnosti o opatreniach, aby sa ďalej zvýšila efektívnosť verejných výdavkov, a tým podporiť vykonávanie programu stability.

- (9) Dlhodobá nezamestnanosť je naďalej vysoká a miery nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch boli dosť rozdielne a nemenné. Napriek výraznému zvýšeniu od roku 2009 patrí financovanie aktívnych politik trhu práce medzi najnižšie v EÚ, z čoho vyplýva nízky podiel nezamestnaných prijímajúcich aktívnu podporu. Trh práce v Estónsku je relatívne flexibilný, čo ešte viac posilňuje rozhodnutie odložiť zväčšenie rozsahu poskytovania poistných dávok v nezamestnanosti v balíku pracovného práva do roku 2013. Napriek tejto flexibilitate má Estónsko relatívne vysoké daňovo-odvodové zaťaženie, ktoré by mohlo mať negatívne dôsledky pre ponuku a dopyt v oblasti pracovnej sily. Tento problém je mimoriadne naliehavý vzhľadom na vysokú mieru nezamestnanosti mladých a nízkokvalifikovaných ľudí, ktorým hrozí riziko chudoby. Reformy plánované na zníženie príspevkov sociálneho poistenia riešia správne otázky, ale musia sa uskutočniť súčasne s posilnením rozpočtovej pozície. Efektívnosť by bolo možné zvýšiť prísnejším overovaním núdze, aby sa presnejšie určili iné dávky.
- (10) Spotreba zdrojov v Estónsku patrí medzi najvyššie v EÚ. Čiastočne je to výsledkom štruktúry výroby sústredenej do energeticky náročných sektorov a priemyselných odvetví. Medzi ďalšie faktory patrí nízka energetická efektívnosť na sektorovej úrovni. V národnom programe reforiem Estónsko uvádza celoštátny cieľ, pokiaľ ide o úsporu energie, 9 % na rok 2016 v porovnaní s prognózami (16 % do roku 2020 v národnom programe reforiem). Okrem toho existuje málo informácií o tom, ako a kedy sa opatrenia zavedú, a o ich očakávaných výsledkoch. Zlepšovanie energetickej efektívnosti má teda ďalší potenciál. Je pravdepodobné, že zvyšovanie energetickej účinnosti bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie a na bezpečnosť dodávky

energie, ale že takisto zníži inflačný tlak a zlepší konkurencioschopnosť v oblasti nákladov.

- (11) Bez ohľadu na celkový vysoký podiel osôb s terciárnym vzdelaním by ďalšia reforma vzdelávacieho systému na všetkých úrovniach mohla pomôcť riešiť kvalifikačný nesúlad, veľké množstvo škôl a zariadení terciárneho vzdelávania a nedostatočné zameranie v odbornom vzdelávaní, čo vedie k vysokému podielu osôb bez odbornej kvalifikácie. Vzhľadom na súčasný demografický vývoj je zlepšovanie kvality ľudského kapitálu dôležité na to, aby sa zvýšil potenciálny rast v strednodobom horizonte. Podporiť odstraňovanie nerovnováhy smerom k obchodovateľnému sektoru by mohlo najmä zabezpečenie toho, že terciárne vzdelávanie sa zameria na oblasti s kľúčovým významom pre ekonomiku (napr. inžinierstvo). Realizácia reformy vzdelávania by okrem toho prispela k zlepšeniu efektívnosti verejného sektora, keďže súčasný systém riadenia vzdelávania je príliš roztrieštený na miestnej úrovni, výsledkom čoho sú neefektívne subvencie a nekvalitné služby.
- (12) Estónsko prijalo v rámci Paktu Euro Plus rôzne záväzky. Zahŕňajú opatrenia na riešenie udržateľnosti verejných financií, zamestnanosti a konkurencioschopnosti. Z fiškálneho hľadiska sa v pakte prijíma záväzok dosiahnuť do roku 2013 rovnováhu rozpočtu a v roku 2014 prebytok; zahrnúť požiadavku na rovnováhu rozpočtu verejného sektora v základnom zákone na zostavovanie štátneho rozpočtu; ako aj prvé kroky na reformovanie osobitných penzijných schém. Na podporu zamestnanosti sa plánujú niektoré daňové stimuly. V oblasti konkurencioschopnosti sa opatrenia zameriavajú na inovácie, vysokoškolské vzdelávanie a reformu verejných služieb. Záväzky v pakte zodpovedajú agende uvedenej v národnom programe reforiem. Ciele stanovené v pakte by si vyžadovali ďalšie opatrenia na posilnenie politik trhu práce, ako aj riešenie efektívnosti zdrojov a trhu s energiou. Záväzky Paktu Euro Plus sa posúdili a zohľadnili v odporúčaniach.
- (13) Komisia posúdila program stability a národný program reforiem a záväzky Paktu Euro Plus. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Estónsku, ale aj ich dodržiavanie pravidiel a usmernení EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkové hospodárske riadenie EÚ tým, že sa poskytnú vstupy na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Je toho názoru, že zatiaľ čo opatrenia na dosiahnutie cieľovej rozpočtovej pozície by sa v budúcich rozpočtoch museli špecifikovať, výsledky estónskych orgánov zmiernujú riziko nenaplnenia fiškálnych cieľov. Mali by sa podniknúť ďalšie kroky na posilnenie politik trhu práce a poskytnúť lepšie stimuly pre prácu, na zvýšenie ľudského kapitálu prostredníctvom rozsiahlej reformy vzdelávania, ako aj riešenie efektívnosti zdrojov a trhu s energiou.

(14) Vzhľadom na toho posúdenie Rada preskúmala program stability Estónska na rok 2011 a jej stanovisko je vyjadrené najmä v odporúčaní v bode 1) ďalej v texte. Po zohľadnení záverov Európskej rady z 25. marca 2011 Rada preskúmala národný program reforiem Estónska,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Estónsko prijalo v období rokov 2011 – 2012 opatrenia s cieľom:

1. Najneskôr do roku 2013 dosiahnuť štrukturálny prebytok a zároveň obmedziť deficit na maximálne 2,1 % HDP, prísne kontrolovať výdavky a zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov.
2. Podniknúť kroky na podporu dopytu po pracovnej sile a znížiť riziko chudoby znížením daňového zaťaženia a zaťaženia v oblasti sociálneho zabezpečenia rozpočtovo neutrálnym spôsobom ako aj zlepšením účinnosti aktívnych politík trhu práce tým, že opatrenia sa zamerajú na mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných, najmä v oblastiach s vysokou nezamestnanosťou.

3. Zabezpečiť realizáciu plánovaných stimulov na zníženie spotreby energie a zlepšenie energetickej efektívnosti ekonomiky, zamerané na sektor budov a sektor dopravy, okrem iného zabezpečením lepšieho fungovania trhu.

4. Pri uskutočňovaní reformy vzdelávacieho systému dať prednosť opatreniam na zlepšenie dostupnosti predškolského a zvýšiť kvalitu a dostupnosť odborného vzdelávania. Výsledky vzdelávania zameriavať viac na potreby trhu práce a poskytovať možnosti nízkokvalifikovaným pracovníkom zúčastniť sa na celoživotnom vzdelávaní.

V Bruseli 12. júla 2011

Za Radu
predseda
J. VINCENT-ROSTOWSKI